

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 2.

V Ljubljani, 17. januarija 1889.

Letnik II.

Da se toll zamotano razpošiljanje pri „DOMOLJUBU“ vredl in kolikor možno prilhrani mučno delo med letom, opozarjamo p. n. naročnike in lepo prosimo, da blagovoljno natančne naslove naznanjajo pri naročevanju ter nam nemudoma zglasijo kake slučajne pomanjkljivosti, ker se bodo skoraj sostavili novi naslovi. Nove naročnike vablmo, da se brzo zglasé, da se določi tiskanje lista. Močno bi se nam skrajšalo delo, ke bi se vselej povedalo: je-li kedo nov ali star naročnik. — Novim naročnikom moremo ustreči še z vsemi let. številkami.

Opravištvo „DOMOLJUBA“.

Kaj je novega po svetu?

Državni zbor se prične, kakor časniki pišejo, dne 29. januarija. Obravnavala se bodo v tem zasedanju večinoma gospodarska vprašanja; želeti je pri tem delu poslancem veliko vspeha, da bi se vravnale in zboljšale razmere za kmeta in delaveca. Čudno se pa nam zdi, da listi nič ne omenjajo, da bi prišlo v državnem zboru na vrsto tudi šolsko vprašanje. Vlada neki sama pripravlja šolski predlog, toda težko ji bo v tem načelnem in važnem vprašanju tako struno zadeti, da bi vernim in brezvernim poslancem enako lepo donela. Pri nas so nekateri ljudje tako pogumni, ali pa tako kratkovidni, kakor hočete, da hočejo ogenj družiti z vodo in luč s temo. Zato ravnajo tako, kakor tisti cerkvenik, ki je zaljšal oltar sv. Mihaela in je pri tem tudi luciferju, s katerim se Mihael bojuje, vrgel lepo rožo v žrelo, češ: najbolje je, da se človek nikomur ne zameri. Tako polovičarstvo, taka mlačnost je Bogu najbolj zoprna. Katoličani smo, to naj bo naša čast in s tem se ponašajmo pred svetom ter mu kažimo, da je to za nas najdražji zaklad, katerega ohraniti nam bodi poglavitna skrb! — Na *Dunaju* se vršé vojaška posvetovanja; prišlo je več imenitnih generalov na Dunaj, da se pod predsedništvom nadvojvode Albrehta dogovoré o vojaških zadevah, ker nova orožna postava in nove puške bodo marsikaj spremenile pri armadi. — Cesar je prijazno in gostoljubno sprejel *ruske* vojaške odposlance, ki so

prišli mu čestitat kot častnemu poveljniku svojega regimenta. Pravijo, da to kaže, kakor bi si bili naši in Rusi bolj prijazni, da torej med njima na vojsko ni misliti. Ogrom pa to ni všeč, ker ne morejo pozabiti, da so jih ravno Rusi nakreali po prstih l. 1848, ker so se uprli zoper cesarja. — Na *Dunaju* so tudi ustanovili „afriško društvo v zatiranje trgovine s sužnji“; predsednik društvu je knez Wrede. „Domoljub“ je svojim bralcem že lani popisal, kako strašno se godi ubogim sužnjim v Afriki. — Na *Francoskem* je sedaj glavno vprašanje, kdo bo v Parizu voljen za poslanca, ali general Boulanzé ali njegov nasprotnik. Ako namreč zmaga „general“, vidi se, da ima za seboj tudi pariško drupal in ta v francoski zgodovini mnogo odločuje, potem bo „general“ res kmalu splezal na konja in bo glavlar na *Francoskem*. — Na *Laškem* drvi državni voz vedno huje po klancu navzdol, in težko, da bi ga mogli ustaviti, predno se razsuje. Za l. 1889 jim primanjkuje denarja 197 milijonov; dolga imajo že od poprej 13 milijard, od katerih morajo vsako leto 600 milijonov, to je skoro polovico vseh davkov, plačevati za obresti. Te številke strašijo celo liberalce, ki Crispija podpirajo; če bo šlo tako naprej, pravijo, bo Italija kmalu izsesana in pokončana. Toda Crispija to ne izmodri; on vedno huje preganja katoliško cerkev in zdaj hoče cerkvi vzeti vse denarje, ki jih ima za dobrodelne naprave, za cerkve, za šole, za

reveže. On hoče cerkev oropati vsega, da se „uboga“ ne bo mogla ganiti. Toda kolikor bolj bo zatirana, toliko silnejša bo njena moč, ker ji ne dohaja po denarju, ampak jo dobiva od Boga. Slava zedinjena Italije bo kmalu sfrlela, kakor zažgan snop slame in vpepeljeno bo blagostanje podložnih. Ne pravijo zastoj sv. oče v svoji zadnji okrožnici, da države in narodi, ki kot države in narodi po smrti ne živijo, prejmejo že na tem svetu plačilo in kazen za svoja dobra in slaba dela. Zgodovina narodov nam to jasno kaže in prav očitno se to sedaj vidi pri Lahih in Francozih. Ne pripravljajo se zastoj Francozi, da

bodo slovesno praznovali stoletnico grozne prekucije, saj tam je vse v največjem neredu in pred durmi je nova prekucija. Italiji se bo pa zgodilo, kakor žabi, ki se je hotela meriti z volom in se toliko časa napenjalo, da je nazadnje — počila. — Na *Srbskem* imajo sicer nove postave, a kralj Milan je tako navezan na stare ministre, da se ne more od njih ločiti in zato so ljudje, zopet nejevoljni, ker spoznavajo, da je bila vse to le komedija, s katero so slepili podložne, ki so bili nevoljni nad tem, da sta se ločila kralj in kraljica.

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Kranjske Gore. Staro leto se je s svojim zadnjim popoldnevom poslovilo od nas zelo pretresljivo. Neki že bolj prileten mož iz Podkorena je vozil na sv. Silvestra dan gnoj na njivo. Ko popoldne ob eni uri spet gré z volom, steče vol naprej, mož jo udere za njim, toda sredi ceste ga zadene mrtvoud in v malo trenutkih izdihne mož svojo dušo. Omenim pri tej priliki, da nagla smrt v naših krajih ni redka prikazen. Torej: Čujte! — Zimo smo imeli do sv. Pavla pušč. nenavadno lepo, da, še prelepo za naše razmere. V adventu je palo toliko snega, da smo se mogli vsaj do Božiča voziti s sanmi. Seveda na solnčnem kraju je bilo hitro po njem. Zato so ljudje že milo zdihovali, kako bodo krmo spravljali iz planinskih koč in hlevov v do-

lino, in kako drva brez ledenih drč. Za polja tudi ni bilo dobro, ker tu veija pregovor: Kolikor več snega, toliko boljša letina. Toda sedaj je, hvala Bogu, padlo toliko snega, da smo v teh ozirih brez skrbi. Seveda, dróbnice pa tudi ne bo več mogoče v goro spuščati, kakor se je to zgodilo do sv. Pavla.

Na Kranjskem. Dne 31. dec. lanskega leta so pokopali v Smledniku v družinsko rakev Lazarini-Brandisovo baronico Ano, katera je bila posebno dobra za uboge, skrbna za cerkve in je s svojo pobožnostjo lep vzgled dajala vsej okolici. — V Postojini bodo postavili domoljubi lep spomenik pokojnemu pesniku M. Vilharju. — Po Vipavskem je razsajala huda burja; v Šturji je podrla dimnik na šoli, kar je napravilo pri opeki in oknih mnogo

Listek.

Zmotil se je.

I.

„Tristo medvedov, kje pa tičiš toliko časa? Kaj meniš, da imam jaz čas čakati na tvojo milost; še tega je treba! Kamor pridem, se sučejo okrog mene ljudje in mi želje z obraza ugibajo, vedó namreč, da bogat trgovec vse dobro plačam, a tebe ni nikjer in od nikoder, kadar to kličem, — beraška! Koliko si pa imela, ko sem te vzela? Vse bi bila lahko prinesla v predpasniku seboj, in sedaj si bogata trgovčeva žena, ki ima vsega dosti in zraven še bogatega strijca brez ótrók — in vendar misliš, da bom jaz hodil za teboj...“

„Ne zameri, Anton,“ reče užaljena žena, „rada bi bila precej prišla, ko si me poklical, pa bila je ravno žena tvojega brata tukaj: saj véš, kako se

jima s šestero otroci slabo godi, dala sem ji nekaj za prvo silo, naročila pa mi je, da pride brat zvečer sam k tebi.“

„Kaj, brat? Kaj, bratova žena? Kaj še zdaj ne bo mirú? Kolikrat sem jim že rekel, da se ne sme nikdo več prikazati v mojo hišo. Sama beračija! Kdo jim bo vedno mašil prazne želodce?“

„Anton, ne govori tako,“ pravi žena, „saj smo bili tudi mi revni in veš, kako huđo...“

„Tiho, o tem mi ne govori,“ jo takoj zavrne Anton.

„No, vendar tako neusmiljen ne smeš biti, saj je tvoj brat...“ dostavi žena.

„Kaj brat? Le moj pol-brat je; kar jaz imam, imam le od svoje matere, njegove mačehe; oče ni nič imel. In če tudi: Brat gori, brat doli; takih bratov čem manj, tem bolje. — In ravno danes zvečer me bo zopet nadlegoval, ko pride moj bogati ujec čez trideset let zopet domu, da osemdeset let star pri meni preživi stara leta in sevéda meni ostavi svoje premoženje. Zmlél bi človek to plažo.

škoda. — V Logatecu so pokopali 3. jan. vrlega moža gosp. Janez Hladnika, posestnika in lesnega trgovca na Brodu. Imelo ga je vse rado, posebno do revežev je bil usmiljen in radodaren. Bog mu daj večni mir! — V Ribnici je umrl gosp. Janez Podboj, posestnik in mesar, marljiv gospodar, skrben oče in vzgleden kristijan, zvest Bogu in svojemu narodu; naj počiva v Bogu! — V Št. Jerneju na Dolenjskem razsajajo koze in so morali zaradi tega zapreti šole. — V Poljanah na Gorenjskem je bil meseca oktobra misijon; vodili so ga jezuiti gg.: Doljak, Staré in Sajovic; v Ljubnem pa od 15. do 23. decembra lazarista gg. Nežmah in Pogorelec; ustanovili so v tej priliki tudi družbo treznosti, kateri je precej prvi dan pristopila dobra tretjina zavednih faranov. — Na Igu so na prijazno povabilo gg. duhovnih pastirjev usmiljeni farani nanosili mnogo raznega živeža za uboge, zapuščene dečke v Marijanišću. Hvale in posnemanja vredno! — Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval neimenovan duhoven dobrotnik 100 gld., da bo lažje izdajala knjižice za mladino. — V Črnem Grabnu na kranjsko-štajerski meji najdlji so 10. t. m. zmrzlega g. Antona Koprivška, nadporočnika v pokoju. — Po nekaterih dolenjskih župnijah se vedno bolj širijo koze, posebno na Raki, pri sv. Duhu, na Bučki, na Studencu in v Škocijanski fari. Umrl je tudi 15. t. m. g. Josip Merjašič, duhovni pastir pri sv. Duhu. — Tudi na goriško-kranjski meji posebno Pod Brdom so hudo razsajale in se sedaj oglašajo tudi v Sorici, kjer je že nekaj otrok pomrlo. — Pri občinski volitvi v Lukovici je bil izvoljen za

župana g. Janko Krsnik, notar in graščak na Brdu, svetovalec pa Jurij Kralj, posestnik v Čepcljah in Jože Belec, posestnik v Lukovici. — Dne 11. t. m. se je pri tovornem vlaku med vožnjo iz Št. Petra proti Gornjim Ležečam v enem vozu vnelo oglje in ko je došel vlak na kolodvor v Gornje Ležeče, je oglje že dobro gorelo. Voz je le malo poškodovan, oglja pa je zgorela polovica. — Nedavno je 13letni deček Maks Trost na Slapu sekal drva, sekira mu je odletela iz rok in zadela 9letnega dečka, ki je stal poleg njega; nesrečni je vsled rane umrl.

Na Goriškem. V Gorici so imeli Slovenci v čitalnici prijeten Silvestrov večer; pevci, igralci in govorniki, vsi so bili na svojem mestu. — Goriško „slovensko bralno in podporno društvo“ je imelo dne 30. dec. svoj občni zbor, v katerem so določili, da se imajo napeti vse moči, da bi društvu bilo dovoljeno blagosloviti društveno zastavo, kar zagrizeni Lah ovirajo z vsemi silami. Za predsednika so zopet izvolili g. profesorja dr. Gregorčič-a, v odbor pa druge odlične rodoljube goriške. — Blaž Bitežnik, po rodu Grgarec, je izdelal zadnji čas kip pokojnega kneza in nadškofa goriškega Andreja Golmajerja. Po tem kipu napravlja pokojnega doprsne podobe iz gipsa ali mavca po pet goldinarjev.

Iz Celja. Neki pisar pri c. kr. okrajnem sodišču tukajšnjem je izneveril blizo 10.000 gld. sirotinskega denarja. Ko je pa pred tremi leti spoznal, da „ne bo slo“ dalje, odpeljal se je v Gradec in se tam sodniku predstavil kakor krivičnik. In da oškodovanci ne trpijo škode, je pred Božičem dobrotljivost svetlega cesarja dovolila, da se sirotam denar naj

Ob osmih napravi večerjo; ob sedmih pride vlak in potem bova ob osmih z ujemem že domá.“

Po teh besedah Anton mogočno vstane in prevzetnih korakov stopa po stopnjicah na cesto. Blaga žena njegova se bridko razjoka, ko je sama. „Revni smo bili poprej, a bolje se mi je godilo; Anton je bil saj prijazen z menoj, držal se je doma in dela in prijetno nam je bilo zvečer v domačem veselju. A ko je podedoval po pokojni svoji materi obilo premoženja, ni mu več mar za ženo, za družino, za delo, vse izroča poslom, sam pa poseda po gostilnicah in zapravlja denar s kvartanjem. Bojim se najhujšega, ker mu tovariši igralci znajo tako na srce govoriti; saj pravijo, da navadno le Anton izgubi, in nazadnje še on za vino daje svojim hvallcem. Bog pomagaj!“ Tako toži uboga žena svojo revo Bogu in bratovi ženi in se zopet ročno poprime dela v kuhinji.

II.

Pri Antonovem pol-bratu Karolu bilo je vse drugače. Bil je ubog rokodelce, priden in pošten, a

slab zaslužek, bolezen očetova in šest nedoraslih otrok, vse to jo bilo vzrok, da je to pošteno družino stiskala huda revščina. Mati delala je noč in dan za žive in mrtve, da bi bila družini oskrbela saj najpotrebnejše, a ni zmagovala, družina je bila prevelika. Zato se je zatekala k Antonovi dobri ženi, ki ji je rada pomagala, kolikor je mogla, a gorjé ji, ako je mož zvedel za to. Anton ni imel nobene ljubezni do sorodnikov; napuh ga je prevzel, ker za svoj denar ni nič trpel in ujčevi tisočaki so ga še bolj napihovali.

„Karol,“ reče žena svojemu možu, „ne hodi zvečer k Antonu, tako surov je bil danes do žene, ko mu je naznanila, da prideš.“

„A jaz moram iti, saj veš, da nam jutri še to zarubijo, kar nam je ostalo, ako ne plačamo dolžnikov.“

„Oče, saj nam boste prinesli kruha, ko se vrnete zvečer, mati ga nam že cel dan obetajo,“ reče eden izmed otrok, ki so stali zraven njega. „Meni tudi meni tudi!“ oglašajo se drugi, oče pa hitro gre iz sobe, ne more gledati lačnih otrok. „Le potrpite,

povrne iz državne blagajnice ali kase. Ravno minole dni se je zadeva spravila v red.

Od sv. Janža pri Velenju. Prvi dan novega leta provzročil nam je žalovanje. Po fari se je namreč raznesel glas, da so ob $\frac{3}{4}$ 2. uro popoldne vsled srčne vodenice svojo blago dušo izdihnili dobri duhovni oče ovokrajni, č. g. župnik Henrik Križan. Sledečega četrta smo zamogli izkazati še zadnjo čast, ko smo jih spremljali do hladnega groba. Za slovo so v cerkvi, z ljudstvom kar natlačenej, govorili, potem sv. mašo služili in pogreb vodili veleč. gosp. dekan Šribar. Vseh duhovnikov našteji smo petnajst. Prostor v majhnem časniku ne dopušča, da bi sedanjega pokojnika po vzgledu pridigarjevem slikali kot vzglednega duhovnega očeta svojim farnikom. Pač pa naj iz lepega govora naznanimo vsaj to, da so g. Henrik kakor sin bogoljubnega učitelja dné 26. maja 1825 luč sveta zagledali v Pilštanju; duhovnik so postali 26. julija 1849, potem službo nastopili na Kalobji, leta 1851 prišli so v Braslovče, odtod l. 1852 na Dobrno, 1856 preselili so se v Ulimje, 1857 v Pilštanj, 1858 v Dobje, 1861 k sv. Vidu pri Šmariji, 1863 v Griže, dné 26. decembra 1865 so prišli kot oskrbnik k sv. Janžu, kjer so dné 1. januarja 1866 prvokrat opravljali

farno službo božjo, in istega dné letos jih je ljubi Bog poklical po zasluženem plačilo. Svetila jim večna luč!

Na Koroškem. — Koroški Slovenci so sijajno zmagali pri občinskih volitvah za Bistrico in Sveče v Rožni dolini; neodvisni kmetje se niso menili za grožnje fužinskega vodje, ampak so volili po svoji vesti in v odbor postavili same poštene domačine. — Manj srečni so bili Slovenci Medgorjami, kjer so liberalni Nemci pri volitvah zmagali vsled krivičnega reda; v Bekštanju je naših premalo prišlo; v Štebnu na Zili pa so zmagali. — V Šmihelu pri Pliberci so koroški Slovenci ustanovili posojilnico za podjunsko dolino; take posojilnice bi bile potrebne tudi drugod, potem bi Slovenci ne bili toliko odvisni od tujcev. — V Št. Pavlu v Zilski dolini niso hoteli sprejeti 800 gld., katere jim je nemški šulferajn ponujal za šolo, seveda bi morala biti nemška. — Kakor je iz teh poročil videti, koroški Slovenci vedno bolj napredujejo in se vzbujajo; neizmerne zasluge za to ima časnik „Mir“, ki izhaja v Celoveu dvakrat na mesec in velja s pošto vred 1 gld. 24 kr. Kdor želi posebno s koroškimi zadevami še bolj seznanjati se, temu priporočamo, naj si naroči izvrstni koroški „Mir“, po katerem tudi mi podajamo svojim bralcem novice iz Koroškega.

Cerkev in šola.

Novo papeževno pismo.

Na sveti večer je papež Leon XIII. razglasil novo prelepo pismo do vseh katoličanov celega sveta.

V začetku se zahvali Bogu, da mu je dodelil milost, dočakati svojo zlato mašo, pri kateri so katoličani pokazali svojo udanost do rimskih papežev, in zlasti

malčki, oče kmalu pridejo in vam gotovo kruha prinesó,“ tolaži otroke skrbna mati ter dela prav pridno pri šivalni mizi, da bi še nocoj dogotovila obleko in plačilo zanjo dobila.

III.

V kolodvorski gostilnici, kjer je Anton pričakoval bogatega ujca, bilo je prav živahno; v kotu pri mizi sedel je Anton s tovariši, ki so igrali, visoko igrali. Antonu, kakor je bilo videti na njegovem jeznem obrazu, sreča nocoj ni bila mila, večkrat je vdaril ob mizo in grmel nad igralci. Ti so ga seveda milovali, mu pogum dajali, da je sreča opoteča, danes enemu, jutri drugemu prijazna in veseli spravljali Antonove bankovce v prazne žepe. — Tako je bil Anton zamišljen v igro, da ni slišal, ko je točaj naznanjal gostom, da je vlak z Dunaja že tukaj.

„Vrag vzemi vas in vaše karte,“ zavpije slednjič, „vi sleparite, to ne more biti po pravici.“ — „Kaj vam je gospod trgovec za par stotakov, vi ste bogat, ni se vam bati, da bi vam zmanjkalo; vrzimo še enkrat, morda se sreča obrne,“ pravi eden igralcev.

„Dovolj nocoj; strežaj, ali sem že plačal? Ali vlak kmalu pride?“ vpraša Anton. „Vlak je došel že pred četrtno ure, popotniki so se že razšli.“

„Kaj vraga? Ali res? Kje bom zdaj strica iskal?“ reče Anton in hiti pred kolodvor, išče, povprašuje, a nikjer ne najde strica. Kam je pač šel? Ali je sploh prišel? Hitro vzame voz in se pelje domov, da ga prej dohiti.

Med tem pa je po glavni poti v zaprašeni popotni obleki Antonov ujec stopal počasnih korakov v mesto. Bil je zamišljen. Trideset let ga ni bilo že doma; na tujem je obogatel; pri svojih bi pa rad preživel zadnja svoja leta; upal je, da ga bodo njegovi veseli čakali na kolodvoru, a ko gleda po čakajočih, ne vidi nobenega znanca, čez toliko let mu je bilo vse tuje; peš se napoti po mestu proti Antonovi hiši, da bi videl, koliko se je v mestu v tem času spremenilo. Bila je temna noč, ko vstopi ujec v Antonovo hišo. Gospodar se je ravno jezil nad družino, ko ujec rahlo odpre vrata in obstoji. Anton se ozre proti vratom, zagleda zaprašnega človeka z

ker se je ob tej priliki začelo po vesoljnem svetu živahnejše katoliško življenje. Papež sam pravi, da hoče v tem pismu „kakor ljubeč oče govoriti svojim otrokom vsem kristijanom, in vsacega s prijazno besedo opomniti, naj lepo krščansko živi,“ kakor ga uči sv. vera, kajti vera brez del, brez čednosti je mrtva in ni zadosti za nebesa.

Ako se pa ozremo po svetu, spoznamo, da se ljudje premalo ozirajo na zapovedi božje, da živé po svojih željah, da se nič ne menijo, odkod da so in kam da je njih namen, da hrepené le po denarju, po časteh in po veselicah. Toda to ni čudno, da so taki ljudje, koliko je pa zapeljivcev na svetu! Slabe bukve in časniki, neuravne gledališčne igre, ki zasmehujejo krepost in povečujejo greh in umetnosti, vse to služi zlobi. Vi poznate, pravi dalje sv. Oče, kakošne so šole po svetu; cerkev nima v šoli nobene besede, in takrat, kadar bi bilo treba v otroška srca vsajati verske nauke in jih spominjati njih dolžnosti, takrat molčijo verski nauki v brezverskih šolah. Ni se čuditi, da je mladina toliko razposajena, da je po svetu toliko upornikov, ki se ne bojé ne Boga, ne cesarja. Bogastvo se vedno bolj zbira v rokah nekaterih milijonarjev, vedno več ljudi pa je brez kruha; zato nimamo pričakovati boljših časov.

Kje je pomoč? vpraša sv. Oče. Pri Kristusu, odgovarja, kajti v nobenem drugem ni sreče. Zato naj se ljudje zopet obrnejo k Jezusu in naj posnemajo njegovo življenje. Prvo zato je treba, da ljudje sami sebe krotijo, zatajujejo, kakor je Kristus pokazal, ki je sam sebe ponižal do smrti na križu. Tisti pa, ki so Kristusovi, so križali svoje meso s strastmi in

željami vred. Zato pa je pred vsem potreba, da ljudje zopet začnejo moliti, ker brez pomoči božje človek nič ne premore. K sklepu pravi sv. Oče: Mi se za cerkev nič ne bojimo, saj jo varuje Kristus, Bog sam, a bojimo se za toliko kristijanov, ki prevzetno svojo mater zatirajo in se v strašnih zmotah bližajo svojemu pogubljenju, za take nas skrbi in prav za te prosimo pomoči do Boga.

Ti, o Gospod vidiš, sklepa sv. Oče svoje pismo, kako povsod razsaja vihar, kako valovi šume na razburjenem morju. Zapovej, prosimo Te, vetrovom in morju! Dodeli ljudem zopet pravi mir, kateri svet ne more dati, mir reda, mir s Teboj, ki ga najdemo v pobožnosti, mir z bližnjim, do katerega bodimo pravični in ljubeči, mir človeku samemu, ki ga bo našel, če bo gospodoval svojim strastem. Vojska je naše življenje na svetu, Ti pa gledaš ta boj in pomagaj ljudem, da zmagajo; omahujoče poživiljaš in zmagalce venčaš.

Nazadnje podeli sv. Oče vsem vernikom svoj apostolski blagoslov.

~~~~~
Duhovniške premembe v Ljubljanski škofiji: Umrli so: 6. t. m. č. g. Franc Demšar, kapelan v Križevem pri Kostanjevici še ne 30 let star; pobrale so ga koze. Bil je tih in blag duhoven, ki je bolezen nalezal pri bolnikih; 8. t. m. pa v Ljubljani po dolgi bolezní č. g. Urh Zupan, vpokojeni duhoven, rojen l. 1823; 15. t. m. č. gospod Josip Merjašič, administrator pri sv. Duhu, za osepicami. — Pri sv. Jakobu v Ljubljani je imel na sv. treh Kraljev dan novo mašo domačin č. g. o. E. Ravstehar, frančiškan. — Na Novoga leta dan so prejeli tonzuro č. g.: Abram Janez iz Idrije, Benkovič Jožef iz Kamnika, Cegnar Jožef iz Škofje Loke, Cestnik Anton iz Cemšenika, Cukale Janez z Vrhniko,

belim klobukom na glavi, prav kakor ga nosi njegov brat, zato misli, da je Karol in se zadere nad njim: „Kaj imaš zopet opraviti pri nas, saj sem že zjutraj naročil ženi, da se nimaš prikazati čez moj prag. Ali te ni sram vsak dan nadlegovati in beračiti pri meni; kakor si si postlal, tako ležiš; jaz vse lačne žlahte nečem imeti na glavi. Res, žlahta sama raztrgana plahta!“ Reče in zaloptutne vrata druge sobe za seboj.

Ujec, on namreč je bil, se čudi takemu sprejemu, urno zapre vrata in stopi na cesto. „Torej tak je moj stričnik in kakošnega se je kazal v svojih pismih, kako mi črnil svojega brata, da mu ni nobene sile, da je zapravljivec, in jaz bedak sem mu verjel, sem hotel pri njem prebiti večer svojega življenja in sem njemu v oporoki volil vse svoje veliko premoženje.“ Tako premišljajočemu približa se počasnih korakov neznan možak.

„Ali bi mi vedeli povedati, kje stanuje brat posestnika te-le hiše?“ vpraša naš znanec prišlega moža. „Brat bogatega trgovca Antona sem jaz, a jaz nisem

bogat in ravno ga mislim obiskati, da mi kaj pomaga,“ odgovori nagovorjeni.

„Vi niste bogati, a ste pošteni,“ mu reče ujec, „zato nikar ne hodite k neusmiljenemu svojemu bratu, ki vas sovraži, ampak peljite mene, svojega strica, čegar sestra je bila vaša pisana mati, na svoj dom, da vam polajša vaš težavni stan.“

Karolu se stemni pred očmi, ne vé, ali je resnica, ali so le sanje, beseda mu ne gre iz ust. „Sediva v voz in peljiva se v vaše stanovanje,“ reče ujec, „truden sem od dolzega popotovanja, vse se bode razjasnilo.“

Kmalu sta pred nizko hišico blizu konec mesta. „Oče, ali ste kaj prinesli?“ kričé otroci, toda nenkrat obmolknejo, ko zagledajo neznanega starčka, ki stopi z očetom v hišo.

„Prinesla sva vam, ljubi otročiči, vsega dosti, če bodete pridni,“ reče ujec in naroči iznenadeni ženi, naj hitro preskrbi za celo družino prav dobro večerjo. Drugi dan se z njimi preseli v bližnjo gostilno, dokler ne dobé pripravnega stanovanja za vso

Debelak J. iz Tržiča, Dornik Karol iz Tržiča, Gruden Jožef iz Ljubljane, Jelenec Janez iz Dobráve, Kerin Martin iz Križevega pri Kostanjevici, Kólar Gustav iz Ljubljane, Kos Matej iz Št. Janža, Lenasi Karol z Vrhniške, Levičnik Alfonz iz Planine, Medved Anton iz Kamnika, Mihelič Jakob iz Kroke, Pavlin Fran iz Vipave, Pavlovčič Jakob iz Starega Trga, Poljak Martin iz Ljubljane, Porenta Gašpar iz Stare Loke, Raktelj Leopold iz Ribnice, Renier Janez iz Celja, Rihar Štefan iz Polhovega Gradca, Šarec Alojzij iz Homca, Šešarg Maks iz Trebnjega, Toporiš Janez iz Tržiča, Zabukovšek Viktor iz Kostanjevice, Žvan Fran iz Kamne Gorice; tonzuro in višje rede gg.: Česarek Alojzij in Česarek Fran iz Ribnice, Debevec Jožef iz Begunj pri Cirknici; nižje rede gg.: Antončič Anton iz Starega Trga, Brešnar Jožef iz Kamnika, Erker Ferdinand iz Stare Cerkve (Mitterdorf), Filler Vencl iz Bechlina na Češkem, Globelnik Janez iz Škocijana, Gregorič Rudolf iz Andritza pri Gradcu, Hribar Anton s Krke, Indof Franc iz Ljubljane, Jakelj Valentin z Dovjega, Janež D. iz Sodražice, Kalan Janez iz Škofje Loke, Končar Matevž iz Ljubljane, Kosec Matija iz Vodice, Krumpetar Fran iz Tunjic, Kunstelj Janez iz Górij, Lovšin Janez iz Ribnice, Pavlič Fran iz Kamnika, Pešec Fran z Iga, Pfajfar Janez iz Selca, Povše Henrik iz Dol pri Litiji, Rudolf Alfonz iz Črnega Vrha, Seigerschmied Jožef iz Idrije, Steska Viktor iz Ljubljane, Tome Janez iz Št. Vida nad Ljubljano, Zabukovec Janez iz Loža, in čč. bratje iz reda sv. Frančiška Serafa, kranjsko-hrvaške provincije: Salezij Vodovšek iz Šent Lovrenca na Štajerskem, Ananija

Vračko od sv. Štefana na Štajerskem, Severin Fabijani iz Žužemberka, Leonard Vavpotič iz Ormoža na Štajerskem, Dijakonat so dobili čč. bratje: Edvard Ravstehar iz Ljubljane, Leon Žugelj iz Podzemlja, Joahim Svetič iz Šent Lornarta na Štajerskem. — **V okrajne šolske svete** imenovani so od prečast. knezoškofijstva kot udje za prihodnjih šest let naslednji p. n. gospodje: Za Ljubljano kanonik Andrej Zamejic; za ljubljansko okolico dekan šmarijski Andrej Drobnič; za Črnomelj dekan semiški Anton Aleš; za Kočevje častni kanonik Martin Skubie v Ribnici; za Kamnik tamošnji dekan Janez Oblak; za Kranj dekan Anton Mežnarec; za Krško dekan dr. Jurij Strbenec v Leskovcu; za Litijo dekan Jakob Rus v Šent Martinu; za Logatec dekan Janez Koprivnikar na Vrhniški; za Novo Mesto prost Peter Urh; za Postojino častni kanonik in dekan I. Ev. Hofstetter; za Radovljico Josip Razboršek dekan na Bledu. — **V goriški nadškofiji:** Preč. gosp. J. Golja, vikar na Kamnem, je bil 2. t. m. vmeščena na kuracijo v Kožbani. — Dne 23. decembra sta bila v duhovna posvečena č. o. Sigismund Zega, frančiškan, in č. o. Donat Zupančič, kapucin; prvi je imel novo mašo doma v Šmihelu pri Novem mestu na sv. Štefana dan; drugi pa v Št. Vidu pri Zatičini. — **V tržaški škofiji:** Umrli je preč. g. dekan Filip Vončina v Ospem, rojen v Spodnji Idriji leta 1843. N. v m. p.! — Kapelan v Skednju č. g. J. Kompore kot administrator v Ospo; v Skedenj pride č. gosp. Brunon Krattig, doslej v škofijski pisarni.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Kako napraviti dobre salame. Dobro napravljene in na suhem, hladnem kraju shranjene salame dadó se ohraniti cele mesece in tudi celo leto, ne da bi izgubile svoj dober okus. Ker ni nikakih posebnih težav jih narediti, povem naj — našim go-

družino, ker pri Karolu je sklenil ujec ostati in njegovi družini biti skrben oče.

* * *

Drugi dan zvé Anton, kje da se je ustavil njegov bogati sorodnik. Hitro napreže svojo kočijo in se mogočno pripelje pred gostilno.

„Gospod ujec,“ reče vstopivši v sobo, „prisrčno vas pozdravim in povabim s seboj v svojo hišo, kjer je že davno za vas pripravljeno lepo stanovanje.“

„Hvala lepa, dragi Anton, sem že sinoči skusil k tebi, a si me odgnal kakor psa, ne zameri, da ostanem pri Karolu.“ „Kaj vi ste prišli peš zvečer k meni, menil sem, da je nadležni Karol; ne zamerite, zmotil sem se,“ pravi Anton. „Hvala lepa,“ reče ujec, „s teboj ne grem, da ti žlahta ne dela nadleže, saj si kričal sinoči, da žlahta je raztrgana plahta.“

Anton pa, ki je lepo svoje premoženje zapravil z igranjem, spominjal se je ponižan, da se prevzetnim Bog ustavlja in da le ponižnim daje svojo milost.

spodinjam na ljubo — način (recept), kako se dobro napravijo.

Vzame se 5 kilogramov dobrega, pustega, brezžilastega volovskega mesa, ki naj se dobro na drobno razseklja; temu primeša se 2½ kilograma puste svinjine in 2½ kilograma tolste svinjine, oboje enako drobno razsekljano. Potem primešaj temu razsekljanemu mesu 266 gramov raztopljene soli, 66⅔ grama belega popra, 16⅔ grama raztopljenega solitra (salpetra) in jeden kozarec dobrega močnega belega vina (ali pa dobrega ruma), v katerem si namakal skozi 24 ur 4 „stroke“ česnja. (Česenj se potem seveda odvrže.) Nato se vzamejo suha goveja čreva, namočijo se nekaj ur v vodi ter posuše s čednim prtom; na jednom konci se prav dobro zavežejo ter zabašejo in napolnijo z zgoraj opisano tvarino s pomočjo mašilnega stroja. Nadevanje naj se zatlači kolikor mogoče; tudi je dobro čreva sem ter tje nabosti, da more zaprti zrak venkaj. Ko je črevo polno, se tudi na zgornjem konci prav trdno zaveže in obesi naposled na zračnem prostoru, ki pa ne sme biti solncu izpostavljen. — Čez osem tednov so salame užitne.

Navadno naredé se te salame 50 centimetrov dolge, a lahko so tudi daljše. Najboljši čas za njihovo napravljanje je meseca februarja ali začetkom marca, kasneje je za to delo že pretoplo. Na mnogih

krajih imajo navado, da obešajo salame najprej nekaj dni v dim, predno je zraku izpostavijo. Na Laškem jemljó mesto govedine oslovsko meso; drugod tega ni lahko dobiti, pa tudi nikakor ni potrebno, ker se tudi brez oslovskega mesa naredé izvrstne salame.

Nov način pri prekajanjí mesa. Vzemi jeden del razdrobljenega solitra in 32 delov kuhinjske soli ter oboje dobro premešaj. S to že prej pripravljeno zmesjo dobro ribaj še toplo meso ravnokar zaklanih živali. Potem potresi kose z rženimi otrobi, kolikor jih hoče obviseti. Nato obesi se meso takoj — ali pa se še prej v papir (časopise) zavije — v dim. Tako prekajeno meso je jako prijetnega okusa in se drži cela leta, ne da bi se pokvarilo. Da se obvaruje prekajeno meso v začetku toplega poletja muh in črvov, spravi naj se v zaboj (kišto). Vmes in po vrhu se natrosi presejanega, suhega pepela iz drv; zaboj pa se postavi na kolikor mogoče suh prostor. Prekajeno meso drži se na ta način posebno dobro.

Da žreblji ne rjavé v špalirjih in pri vrtnih ograjah, ki veliko trpé vsled vremena, pomaga to-le: Predno žreblje rabiš, jih razbéli in precej vrzi v mrzlo laneno olje.

Mlačna voda za napajanje živine. Kako dobro da stori po zimi živini napajanje z mlačno vodo, kaže nam nastopna poskušnja. Nek napreden gospodar napajal je tri krave v hlevu z mlačno vodo, tri druge so pa gonili na vodo (k vodnjaku). In pokazalo se je, da je vsaka z mlačno vodo napajana krava imela na dan jeden liter več mleka. Ko so čez nekaj dni ravno narobe poskusili ter so gonili prve tri krave na vodo, druge tri pa so napajali v hlevu z mlačno vodo, poznalo se je zopet precej na mleku. Zopet so ga imele z mlačno vodo napajane krave vsaka za jeden liter več kot druge.

Izkušeno domače zdravilo zoper drisko in grížo so posušene ali kuhane borovnice (črne jagode), ki se slastne napravijo z vinom in sladkorjem. Borovnice ne zapirajo, marveč le krepé notranje dele. Takó so neškodljive, da se sme tega soka dati celó dojenčcem, seveda le nekaj malega, n. pr. eno žlico za čaj. Borovnice se lahko tudi sveže (frišne) razmečkajo, starejo in dobro vkuhajo z dobrim rudečim vinom in sladkorjem. Pije se tega vsak dan dvakrat do štirikrat po pol skledice. Zraven tega naj se ogreva život z volnatimi prtí, ki se namočijo z razgretim špiritom.

Razne vesti.

(**Pravila mestne hranilnice ljubljanske**) je slavna deželna vlada potrdila meseca decembra.

(**V Trst**) se je v ponedeljek zvečer vrnilo 227 izseljencev iz Braziliije. Menda bodo zdaj ozdravljeni vsi tisti, ki mislijo, da v Braziliiji pečene piške ljudem same v usta lete, da torej ne bodo silili v Braziliijo.

(**Novi most čez Dravo**) tik Ormoža bodo letos dogotovili, dolg je 216 metrov.

(**V Merétnicah**) pri Ptuji pogorelo je petero hiš.

(**V mariborski škofiji**) imajo 452 duhovnikov, med njimi je 22 zlatomašnikov. V dušnem pastirstvu je 338 gospodov, ostali so po drugih službah, in 47 penzionistov. Katoličanov je v škofiji 481.700 oseb po 189 farah. Praznih je 75 kapelanij. Letos bo službo nastopilo 15 novomašnikov.

(**V Brežicah**) na Štajarskem bodo zidali še letos novo bolnišnico na deželne stroške.

(**V Vitanji**) je vžitninski uradnik ali „dacar“ Koren izneveril okoli 350 gld. On je bil ob enem občinski pisar v Skomrah. Sin slovenske matere je vlekél z brezverskimi nemško-liberalci. Pravica jim ga je sedaj spravila pod ključ v Konjicah.

(**Za poklicem.**) V samostanu sv. Elizabete v Essenu so pripeljali v bolnico neko bolno noro žensko ter je v sobico zaprli; ko začne v sobi divjati gre

k njej milosrdnica sestra Filomena, da bi jo potolažila, toda razdivjana ženska jo zgrabi in zadavi, predno so ji prišli drugi na pomoč.

(**V gradu Novo-Celje**) so tatovi odnesli blagajnico, toda čez nekoliko ur so že prišli pravici v roke.

(**Železno poroko**) sta te dni v Hoofu na Pruskem obhajala dva zakonca. Torej že 70 let živita v zakonskem stanu. Mož je star 90, žena pa 92 let.

(**Petindvajsetletnica.**) V Frankfurtu na Nemškem imel je blag mož posebno černo in sitno ženo; posebno proti deklam je bila ojstra; zato jih je pa tudi v dveh letih, odkar je bila omožena, imela že 25. Mož skrivaj povabi nekaj svojih prijateljev in ženi naroči, naj jih dobro pogosti. Med kosilom pa pravi: Danes obhajamo v naši družini redko slovesnost, v dveh letih imeli smo že 25 dekel, dal Bog, da bi čez dve leti obhajali zdravi in veseli — petdesetletnico. Pravijo, da je bila žena ozdravljena in da 50letnice niso obhajali.

(**„Saj mi je pokimala.“**) Neki čevljar je imel pred letom posebno živega rokodelskega učenca Pavla. Ni bil hudoben, lagal in kradel ni, rad je delal in ubogal, a bil je zelo živ, in če je le mogel, rad je kje ponagajal in podražil. Nekega pomladanskega dne gré Pavel s čevlji po cesti; doma je vzel še svojo priročno brizgalnico, jo je napolnil z vodo in vtaknil

za svoj rokodelski predpasnik. Veselo jo prižvižga do hiše svoje tete, ki se je vedno nad njim jezila, a vendar ga vedno rada imela. Malo postoji in steče, odda čevlje ter posebno zadovoljen prihiti domu ter se vsede na stoliček in hiti zopet z delom. Kmalu za njim pa se odpro vrata in v delavnico prisopiha Pavlova teta, vsa razjezana; kapica na glavi, obraz, ruta za vratom, vse je bilo mokro in voda je kapljala od nje. „Jaz tega ne trpim, mojster, vi imate take dečke, da nikomur miru ne dajo, posebno pa vaš Pavel je najhujšobnejši med vsemi; le skrivaj se v čevlje, tega ti ne odpustim in mojster te mora kaznovati.“ „Kaj pa vam je storil hudega“, vpraša mojster. „No, sedaj me še vprašate. Ali ne vidite, da sem mokra, kakor miš, ki pride iz luknje, kamor so vode nalili? Sedela sem v svoji sobi pri odprtem oknu in sem prédla in ta porednež pride ter me vso polije; ne, to je preveč, tega jaz ne trpim.“ „Sedite, teta, sedite, da zopet k sapi pridete. Ti pa, Pavle, pojdi sem. Ali si res teto polil?“ vpraša mojster. „Res“, jeclja Pavel, „pa...“ „Že dobro, prinesi mi palico.“ „Ne, mojster, danes ne zaslužim tepen biti; res sem teto s svojo brizgalnico polil, pa mi je sama poprej dovolila, da naj jo le polijem.“ „Pavle, ne lagati! Za božjo voljo, mojster, nikar ga poslušati; jaz naj bi dovolila, da bi me kedo oblival?“ zavpije razburjena tetka. „Res, mojster, res mi je dovolila“, začne Pavel, „Jaz sem šel memo hiše, kjer tetka stanuje ter sem pogledal skozi odprto okno, kaj da dela; marsikak košček kruha me je že tam počakal. Tetka je sedela pri kolovratu, pa ni prédla, ampak je bila zelo zamišljena in je večkrat pokimala z glavo. Jaz hitro vzamem svojo brizgalnico igraje v roke, pomerim teti v obraz ter jo vprašam: Tetka, ali smem? in tetka je pokimala. Jaz, ne bodi len, stisnem mehurček in hladan curek se je vlil teti po obrazu.“ „In jaz sem se vsa prestrašena vzbudila“, pristavi teta. Mojstra, svedea je lomil smeh, vendar se premaga in reče: „Veste, tetka, kadar mislite po kosilu dremati, ni treba kolovrata postavljati pred odprto okno. Ti pa, Pavle, pusti ljudi zanesprej pri miru.“ — Ali je kaj pomagal ta opomin, ali ne, ne vem, vendar se mi zdi, da je Pavel težko naenkrat pozabil vse svoje muhe in tudi tetka je gotovo še večkrat za kolovratom dremala.

Loterijske srečke.

Trst	12. januarija:	52,	77,	69,	73,	1.
Linc	12. januarija:	34,	31,	6,	62,	10.
Gradec	5. januarija:	24,	66,	51,	38,	15.
Dunaj	5. januarija:	61,	44,	29,	28,	90.
Brno	9. januarija:	21,	81,	43,	53,	25.
Praga	16. januarija:	28,	31,	81,	8,	87.

Tržne cene v Ljubljani

dné 16. januarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	34	Špeh povejen, kgr.	—	70
Rež, „	4	49	Surovo maslo, „	—	90
Ječmen, „	4	32	Jajce, jedno „	—	2
Oves, „	3	09	Mleko, liter „	—	7
Ajda, „	4	32	Goveje meso, kgr.	—	54
Proso, „	4	83	Telečje „	—	48
Koruz, „	5	—	Svinjsko „	—	48
Krompir, „	2	23	Koštrunovo „	—	32
Leča, „	12	—	Pišanec „	—	40
Grah, „	13	—	Golob „	—	20
Fižol, „	11	—	Seno, 100 kgr.	2	50
Maslo, kgr.	1	—	Slama, „	—	32
Mast, „	—	70	Drva trda, 4 mtr.	6	50
Špeh svež, „	—	54	„ mehka, „	4	25

➡ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 7. februvarija.

Na najnovejši in najboljši način

umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu,
I. nadstropje. 3

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

prporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupce so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. 2

➡ Cenike na zahtevanje. ➡